

Wyrok z dnia 13 grudnia 2005 r.

II PK 104/05

Do pracownika będącego członkiem zarządu zakładowej organizacji związkowej nie stosuje się przepisów art. 10 ust. 3-5, lecz art. 6 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy (jednolity tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 112, poz. 980 ze zm.).

Przewodniczący SSN Beata Gudowska, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk, Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 grudnia 2005 r. sprawy z powództwa Jana M. przeciwko Wydawnictwu [...] SA w W. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 21 grudnia 2004 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 19 maja 2003 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi oddalił powództwo Jana M. przeciwko Wydawnictwu [...] SA w W. o przywrócenie do pracy.

Sąd Rejonowy ustalił, iż powód zatrudniony był w pozwanej Spółce od 3 czerwca 1991 r., ostatnio na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku głównego księgowego za wynagrodzeniem w kwocie 16.600 zł miesięcznie. W okresie od 3 września 1999 r. powód był członkiem zarządu działającego u strony pozwanej Związku Zawodowego Pracowników Polskich Wydawnictw [...]. W dniu 29 sierpnia 1998 r. podczas posiedzenia Rady Nadzorczej prezes Zarządu zapewnił, iż „jeżeli pracownicy działu księgowości będą dobrze przeszkoleni w obsłudze odpowiednich programów komputerowych, otrzymają pracę w innych podmiotach podległych Wydawnictwu, a wtedy problem ewentualnych zwolnień pracowników może

być rozwiązany w pokojowy sposób z korzyścią dla nich”. Uchwałą [...] Zarządu Spółki z dnia 27 czerwca 2000 r., która weszła w życie 1 lipca 2000 r., uległy likwidacji działy: księgowości ogólnej, rozliczeń księgowych, handlowej i księgowej ewidencji, sprzedaży i analitycznej księgowości kosztów, należności i rozliczeń finansowych oraz stanowiska głównego księgowego i jego zastępcy. W dniu 5 lipca 2000 r. strona pozwana zawarła z Wydawnictwem S. Spółką z o.o. w W. umowę na czas nieokreślony o świadczenie usług księgowych i rachunkowych, sprzedając mu w miesiącu październiku 2000 r. 3 komputery, 2 drukarki oraz kserokopiarkę. Wydawnictwo S. nie przejęło natomiast programów komputerowych, w tym księgowych. Przedmiotem działania tego Wydawnictwa jest prowadzenie działalności rachunkowo - księgowej, przy czym przed lipcem 2000 r. posiadało ono dział księgowy, zatrudniający 4 osoby, w tym głównego księgowego. W związku z koniecznością zwiększenia zatrudnienia spowodowaną wzrostem zakresu obowiązków Wydawnictwo S. zatrudniło w dziale księgowym dziesięć z dwudziestu osób zwolnionych z działu księgowego pozwanej Spółki w związku z jego likwidacją. W dniu 21 lipca 2000 r. strona pozwana wypowiedziała powodowi warunki pracy i płacy ze skutkiem na dzień 31 lipca 2001 r. w związku z likwidacją stanowiska głównego księgowego, proponując mu objęcie z dniem 1 sierpnia 2001 r. stanowiska kontrolera operacji magazynowych z wynagrodzeniem 2.760 zł miesięcznie. Jako podstawę prawną wypowiedzenia zmieniającego pracodawca wskazał art. 10 ust. 4 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw. Powód nie przyjął zaproponowanych warunków, zaś pracodawca zwolnił go z obowiązku świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia. W tym samym czasie wypowiedzenia umów o pracę bądź wypowiedzenia warunków pracy i płacy otrzymali wszyscy pracownicy działu księgowego.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Rejonowy uznał, iż nie doszło do przejścia części zakładu pracy na nowego pracodawcę (art. 23¹ k.p.), zaś wyłączną przyczyną wypowiedzenia powodowi warunków pracy i płacy była likwidacja zajmowanego przez niego stanowiska głównego księgowego oraz całego działu księgowości. Taka przyczyna w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego jest rzeczywista i uzasadniona.

Wyrokiem z dnia 21 grudnia 2004 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy w Warszawie, po uzupełnieniu postępowania dowodowego, oddalił apelację powoda wskazując, iż w ramach zmian organizacyjnych wprowadzonych uchwałą Zarządu z dnia 27

czerwca 2000 r. uległy likwidacji działy księgowości podległe głównemu księgowemu i jego zastępcy oraz stanowiska głównego księgowego i zastępcy głównego księgowego, zaś realizowane przez zlikwidowane działy zadania zostały przekazane do prowadzenia odrębnemu zewnętrznemu podmiotowi na podstawie umowy o świadczenie usług. Sąd pracy nie jest uprawniony do oceny celowości restrukturyzacji pracodawcy zarówno pod względem formalnym jak i merytorycznym, ani do oceny racjonalności jego działań. Co prawda, wydaje się, iż pracownicy jednostek organizacyjnych, których zadania zostały przekazane do Spółki Wydawnictwo S., stali się z mocy prawa jej pracownikami w rozumieniu art. 23¹ k.p., jednakże stan ten nie dotyczy powoda. Zajmował on bowiem stanowisko głównego księgowego, wyodrębnione w strukturze organizacyjnej strony pozwanej i podległe bezpośrednio członkowi zarządu - dyrektorowi finansowo-administracyjnemu, które nie zostało przeniesione do Spółki Wydawnictwo S. Do dnia dzisiejszego strona pozwana nie posiada takiego stanowiska i nie zatrudnia na nim żadnego pracownika. Sam powód domaga się przywrócenia do pracy w pozwanej Spółce, nie zaś ustalenia istnienia stosunku pracy pomiędzy nim a Wydawnictwem S. Spółką z o.o. Zapewnienie prezesa Zarządu pozwanej Spółki, złożone na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 29 września 1998 r., w rozumieniu art. 60 k.c. w związku z art. 65 § 1 k.c. i w związku z art. 300 k.p. nie było wiążące zaciągnięciem przez pracodawcę zobowiązania zapewnienia pracownikom działu księgowego zatrudnienia w przyszłości, a nadto oświadczenie to dotyczyło raczej szeregowych pracowników działu, a nie głównego księgowego. Zdaniem Sądu Okręgowego wypowiedzenie powodowi warunków pracy i płacy nie naruszało art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854 ze zm.) w związku z art. 10 ust. 4 i ust. 2 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz było uzasadnione w rozumieniu art. 45 § 1 k.p. O prawdziwości przyczyny wypowiedzenia świadczy ponadto okoliczność, iż strona pozwana dopiero w dniu 1 czerwca 2001 r. zatrudniła w pionie dyrektora finansowo-administracyjnego jednego pracownika na stanowisku analityka finansowego.

Kasację od powyższego wyroku wniósł powód, powołując się na następujące podstawy: 1. naruszenie prawa materialnego przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie (art. 393¹ pkt 1 k.p.c.), a to: 1) art. 45 k.p. w związku z art. 10 ust. 4 i art. 12 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązy-

wania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw oraz w związku z art. 23¹ k.p. i art. 42 k.p., polegające na nieprzywróceniu powoda do pracy pomimo, iż z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że: a) skutkiem uchwały Zarządu strony pozwanej z dnia 27 czerwca 2000 r. było „przesunięcie” zakładu, a nie jego likwidacja, b) Zarząd pozwanej Spółki nie podjął uchwały wyłączającej z „przesunięcia” stanowisko głównego księgowego, c) strona pozwana w okresie wypowiedzenia zmieniającego przyjęła do pracy innego pracownika na stanowisko znajdujące się w tej samej grupie zawodowej co stanowisko powoda, 2) art. 12 i 32 Konstytucji oraz art. 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych przez naruszenie swobody przynależności i działalności w związku zawodowym, polegające na uznaniu dopuszczalności wobec powoda wypowiedzenia zmieniającego, pomimo iż u pozwanego doszło do „przesunięcia”, a nie likwidacji zakładu pracy, 2. naruszenie prawa procesowego mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 393¹ pkt 2 k.p.c.), a to: 1) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c., poprzez brak rozstrzygnięcia w sposób zrozumiały podniesionego przez powoda braku prawdziwości przyczyn wskazanych mu przez stronę pozwaną w wypowiedzeniu zmieniającym, 2) art. 233 § k.p.c. i art. 224 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c., przez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału i przez zamknięcie rozprawy przed dostatecznym wyjaśnieniem sprawy co do nieprawdziwości przyczyn wskazanych w wypowiedzeniu zmieniającym.

Wskazując na powyższe podstawy skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Pragi do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu kasacji podniesiono, iż rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego pozbawione jest wewnętrznej spójności. Przy przyjęciu bowiem, iż doszło do „przesunięcia” a nie likwidacji zakładu pracy, winien zostać zastosowany „art. 23¹ ust. 1 k.p.”, w świetle którego pozwana Spółka nie była uprawniona do dokonania powodowi wypowiedzenia zmieniającego, natomiast przy uznaniu słuszności tezy o „nie przesunięciu” zadań głównego księgowego, wypowiedzenie zmieniające dokonane powodowi na podstawie art. 10 ust. 4 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. było nieuzasadnione wobec faktu, iż stanowisko głównego księgowego pozostało w strukturze organizacyjnej strony pozwanej. Skoro zatem nie doszło do likwidacji zakładu pracy, przeto pod wskazaną powodowi pozorną przyczyną wypowiedzenia zmieniającego kryła się przyczyna rzeczywista, jaką było „rozprawienie się ze związkami zawodo-

wymi w pionie księgowo - finansowym". Z kolei konsekwencją przyjęcia, iż strona pozwana mogła zastosować do powoda art. 10 ust. 4 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. winno być uznanie, że naruszony został art. 12 tej ustawy, albowiem stanowisko analityka finansowego znajduje się w tej samej grupie zawodowej, co stanowisko głównego księgowego i ono, a nie stanowisko kontrolera operacji magazynowych, powinno zostać powodowi zaproponowane. Zdaniem skarżącego, Sąd Okręgowy nie ocenił pozorności działań pozwanej Spółki w aspekcie ukrycia „pod płaszczykiem” reorganizacji prawdziwej przyczyny wypowiedzenia, jaką była chęć pozbycia się z pracy niewygodnego związkowca, używając przy tym przy ocenie materiału dowodowego sprawy nieostrych określeń, takich jak „wydaje się” czy „raczej”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie zawiera uzasadnionych podstaw i dlatego podlega oddaleniu. Konstrukcja powołanych w ramach podstaw kasacyjnych zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego oraz przepisów postępowania wskazuje, iż skarżący zmierza do zakwestionowania ustaleń Sądu Okręgowego, że podana powodowi w oświadczeniu pracodawcy przyczyna wypowiedzenia warunków pracy i płacy była rzeczywista i uzasadniona, podczas gdy wyłączną i rzeczywistą przyczyną rozwiązania łączącego strony stosunku pracy była działalność związkowa powoda, które to - zdaniem skarżącego - wadliwe ustalenia doprowadziły w konsekwencji do niezastosowania przez Sąd drugiej instancji przepisów pozwalających na przywrócenie powoda do pracy.

Podniesiony w skardze kasacyjnej w ramach podstawy określonej w art. 393¹ pkt 2 k.p.c. zarzut naruszenia przepisów postępowania mogącego mieć istotny wpływ na wynik sprawy (sformułowany w kasacji jako zarzut naruszenia przepisów postępowania „mogących mieć istotny wpływ” na wynik sprawy) jest bezpodstawny.

Stosownie do art. 224 § 1 k.p.c. przewodniczący zamyka rozprawę, gdy sąd uzna sprawę za dostatecznie wyjaśnioną. Przed zamknięciem rozprawy przewodniczący udziela głosu stronom. Zgodnie z treścią powołanego przepisu stan sprawy dostatecznie wyjaśnionej należy oceniać z uwzględnieniem zasad kontradiktoryjności i dyspozycyjności, biorąc przede wszystkim pod uwagę, czy strony mogły skorzystać w pełni z przysługujących uprawnień procesowych służących wykazaniu podnoszonych twierdzeń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2000 r., III CKN

237/00, OSNC 2000 nr 10, poz. 190). Oznacza to, że zarzut naruszenia art. 224 § 1 k.p.c. nie może służyć wykazywaniu sprzeczności w materiale dowodowym sprawy oraz błędów w ocenie dowodów, a byłby uzasadniony jedynie w przypadku, gdyby strona skarżąca wykazała, że Sąd drugiej instancji nie przeprowadził dowodów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy i przedwcześnie postanowił o zamknięciu rozprawy, w szczególności w sytuacji, gdy w instancji odwoławczej zgłaszała wnioski dowodowe, których sąd nie uwzględnił (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2000 r., II UKN 324/99, OSNAPiUS 2001 nr 11, poz. 390, z dnia 24 maja 2001 r., I PKN 409/00, OSNP 2003 nr 6, poz. 148). Skarżący nie wskazuje tymczasem, aby zgłosił wnioski dowodowe mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, które nie zostały przez Sąd Okręgowy uwzględnione.

Nieuzasadniony jest również zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Przepis ten ustanawia z jednej strony prawo sądu do swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów według własnego przekonania, z drugiej zaś wymaga, by ocena ta nastąpiła „na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału”. Granice określonej w powołanym przepisie zasady swobodnej oceny dowodów może naruszyć dowolna ocena zebranego materiału, brak wszechstronnej oceny wszystkich istotnych dowodów lub ich ocena sprzeczna z zasadami logicznego powiązania wniosków z ustalonym stanem faktycznym lub z doświadczeniem życiowym (por. między innymi wyrok z dnia 19 czerwca 2001 r., II UKN 423/00, OSNP 2003 nr 5, poz. 137). W orzecznictwie Sądu Najwyższego ukształtował się pogląd, iż naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. może wypełniać podstawę kasacyjną z art. 393¹ pkt 2 k.p.c. jedynie wtedy, gdy skarżący, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, wykaże, że sąd drugiej instancji rażąco naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie może natomiast polegać na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego, ustalonego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów (por. postanowienie z dnia 17 kwietnia 1998 r., II CKN 704/97, OSNC nr 12, poz. 214 oraz wyroki z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, OSNC nr 7-8, poz. 139, z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00, OSNC nr 10, poz. 189 oraz z dnia 9 września 2004 r., II CK 483/03 - niepublikowany). Kasacja nie może zatem opierać się na kwestionowaniu faktów ustalonych wcześniej w prawidłowo przeprowadzonym postępowaniu dowodowym. Ustalenie stanu faktycznego poprzez ocenianie zebranych w sprawie dowodów nale-

ży bowiem do sądu, przed którym postępowanie takie było przeprowadzone, a jedynym jego ustawowym ograniczeniem jest, aby sąd ten rozważył wszechstronnie zebrany w sprawie materiał dowodowy.

Zarzuty kasacji nie wskazują na dowolną lub błędną ocenę dowodów dokonaną przez Sąd drugiej instancji, a sprowadzają się do wytknięcia mu braku wszechstronnego rozważenia zebranego materiału „co do nieprawdziwości przyczyn wskazanych powodowi w wypowiedzeniu zmieniającym”. Zdaniem skarżącego Sąd ten nie rozważył kwestii pozorności umowy o świadczenie usług zawartej pomiędzy stroną pozwaną a Wydawnictwem S. Spółką z o.o. w W., w tym znaczeniu, iż pod pozorem reorganizacji mającej uzasadniać wypowiedzenie powodowi warunków pracy i płacy kryła się inna, prawdziwa przyczyna wypowiedzenia, jaką była działalność związkowa powoda. Pozorność tę skarżący upatruje w bezzasadności i braku racjonalności przeprowadzonych zmian organizacyjnych, braku propozycji pracy w Wydawnictwie S. pomimo zobowiązania zarządu pozwanej Spółki zawartego w oświadczeniu z dnia 29 września 1998 r., braku uprawnień Wydawnictwa S. do świadczenia usług w zakresie prowadzenia rachunkowości, a wreszcie odtworzeniu przez stronę pozwaną części pionu księgowo - finansowego, co bezpośrednio wynikać ma z treści jej pisma z dnia 9 sierpnia 2004 r. Wszystkie te kwestie były przedmiotem oceny i rozważań Sądu drugiej instancji. W konsekwencji ocena ta doprowadziła Sąd Okręgowy do ustalenia, iż z dniem 1 lipca 2000 r. strona pozwana dokonała w swojej strukturze organizacyjnej faktycznej likwidacji działów księgowych oraz stanowisk głównego księgowego i jego zastępcy, przekazując z dniem 5 lipca 2000 r. prowadzenie działalności rachunkowo - księgowej podmiotowi, do przedmiotu działania którego prowadzenie takiej działalności należy, zaś ocena racjonalności i celowości takich działań nie leży w gestii organów sądowych. Sąd drugiej instancji uznał również, iż oświadczenie prezesa zarządu pozwanej Spółki z dnia 29 września 1998 r. nie stanowiło zobowiązania pracodawcy do zapewnienia w przyszłości zatrudnienia pracownikom pionu księgowości, zaś zatrudnienie dopiero z dniem 1 czerwca 2001 r. jednego pracownika na stanowisku analityka finansowego w pionie dyrektora finansowo-administracyjnego potwierdza bezzasadność zarzutu powoda o pozorności przyczyny dokonanego mu wypowiedzenia zmieniającego. Należy zauważyć, iż taka właśnie informacja zawarta jest w powołanym w kasacji piśmie strony pozwanej z dnia 9 sierpnia 2004 r. i w żadnym razie nie wynika z niej „bezpośrednio odtworzenie

części pionu finansowo - księgowego pod nazwą działu finansowego”, jak wywodzi skarżący.

Nieuzasadniony jest zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. polegającego na „braku rozstrzygnięcia w sposób zrozumiały podniesionego przez powoda braku prawdziwości przyczyn wskazanych mu przez pozwanego w wypowiedzeniu zmieniającym”. Stosownie do art. 393¹ pkt 2 k.p.c. podstawą kasacji może być naruszenie nie jakichkolwiek przepisów postępowania, ale tylko takich, których naruszenie mogło wywrzeć istotny wpływ na wynik sprawy. Przepis art. 328 § 2 k.p.c. wymienia konieczne elementy uzasadnienia wyroku, a jego naruszenie w zakresie wskazanym w kasacji nie może być w niniejszej sprawie kwalifikowane jako wpływające, i to w sposób istotny, na wynik sprawy. W wyroku z dnia 27 czerwca 2001 r., II UKN 446/00 - OSNP 2003 nr 7, poz. 182), Sąd Najwyższy stwierdził, iż uzasadnienie wyroku wyjaśnia przyczyny, dla jakich orzeczenie zostało wydane, sporządzane jest już po rozstrzygnięciu sprawy i w tej sytuacji sporządzenie go nawet z naruszeniem wymagań ustawowych tylko wyjątkowo może być uznane za wpływające istotnie na sposób rozstrzygnięcia. Należy przy tym zauważyć, iż - wbrew stanowisku skarżącego - uzasadnienie wyroku Sądu drugiej instancji zawiera wyjaśnienie podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia, a określenia „raczej” oraz „wydaje się” zostały użyte w kontekście nie mającym znaczenia dla ustalenia faktów o istotnym znaczeniu dla rozstrzygnięcia sprawy.

Skoro zatem podstawa faktyczna zaskarżonego rozstrzygnięcia nie została skutecznie zakwestionowana, przeto ustalenie, iż powód nie został przejęty przez innego pracodawcę, a wyłączną i rzeczywistą przyczyną wypowiedzenia mu warunków pracy i płacy była likwidacja zajmowanego przez niego stanowiska głównego księgowego, jest wiążące dla Sądu Najwyższego przy ocenie zasadności podniesionej w kasacji podstawy naruszenia prawa materialnego (art. 393¹ pkt 1 k.p.c.

Nieuzasadniony jest zarzut naruszenia art. 23¹ k.p., przy czym - jak wynika z uzasadnienia podstawy kasacyjnej - skarżącemu chodzi o § 1 tego przepisu, zgodnie z którym w razie przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę staje się on z mocy prawa stroną w dotychczasowych stosunkach pracy. Skoro bowiem z niezakwestionowanych w kasacji ustaleń Sądu Okręgowego wynika, iż powód nie został przejęty przez nowego pracodawcę, przeto przepis ten nie mógł zostać w sprawie zastosowany. Niezależnie od powyższego należy zauważyć, iż - zgodnie z ustaleniami - przejście działalności rachunkowo - księgowej przez Spółkę Wydaw-

nictwo S. nastąpiło z dniem 5 lipca 2000 r., zaś wypowiedzenie skarżącemu warunków pracy i płacy w dacie 27 lipca 2000 r. Wypowiedzenie pracownikowi umowy o pracę przez dotychczasowego pracodawcę, po przejęciu zakładu pracy przez nowego pracodawcę w trybie art. 23¹ § 1 k.p., nie wywołuje skutku rozwiązującego stosunek pracy u nowego pracodawcy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2004 r., II PK 69/04, OSNP 2005 nr 8, poz. 112 oraz z dnia 9 grudnia 2004 r., I PK 103/04, OSNP 2005 nr 15, poz. 220). Przy przyjęciu zatem koncepcji (jednej z zaprezentowanych w kasacji) przejęcia powoda przez nowego pracodawcę, jego żądanie przywrócenia do pracy w pozwanej Spółce nie znajdowałoby oparcia w jakiegokolwiek podstawie prawnej, skoro od dnia 5 lipca 2000 r. stałby się z mocy prawa pracownikiem nowego pracodawcy.

Zarzut naruszenia art. 10 ust. 4 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (jednolity tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 112, poz. 980 ze zm.) jest zasadny o tyle, iż przepis ten nie znajdował w sprawie niniejszej zastosowania, lecz z innych przyczyn, niż wskazane w kasacji. Do pracownika będącego członkiem zarządu zakładowej organizacji związkowej nie stosuje się przepisów art. 10 ust. 3 - 5 tej ustawy, lecz przepis jej art. 6 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 i w związku z art. 10 ust. 1. Z art. 10 ust. 1 wynika, iż do indywidualnych zwolnień pracowników z przyczyn opisanych w art. 1 ust. 1 ustawy stosuje się odpowiednio jej przepisy, z wyjątkiem art. 2 - 4. A zatem przepis art. 6 ust. 1 ustawy, samodzielnie ustanawiający szczególną ochronę stosunku pracy, nie jest objęty wyłączeniem. Nadto hipoteza art. 10 ust. 3 ustawy wyraźnie odnosi się do szczególnej ochrony „z mocy przepisów Kodeksu pracy lub przepisów szczególnych”, nie odnosząc się tym samym do przypadków szczególnej ochrony przed rozwiązaniem umowy o pracę, wynikających z przepisów samej ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 1998 r., I PKN 543/97, OSNAPiUS 1999 nr 4, poz. 116, z dnia 1 grudnia 1998 r., I PKN 473/98, OSNAPiUS 2000 nr 2, poz. 56 oraz z dnia 5 lutego 2004 r. I PK 260/03, OSNP 2004 nr 24, poz. 415). Nie oznacza to jednak, iż zaskarżony wyrok w ostateczności nie odpowiada prawu, albowiem zarówno art. 6 ust. 1 ustawy, jak i art. 10 ust. 4 ustawy zezwalają na wypowiedzenie pracownikowi podlegającemu szczególnej ochronie przed rozwiązaniem stosunku pracy warunków pracy i płacy, jeżeli nie jest możliwe dalsze zatrudnienie go na dotychczasowym stanowisku pracy z przyczyn określonych w art. 1 ust. 1 ustawy.

Skarżący upatruje naruszenia powołanego w kasacji przepisu poprzez jego zastosowanie w sytuacji, gdy stanowisko pracy powoda nie zostało zlikwidowane, lecz nadal pozostaje w strukturze pracodawcy. Tym samym przypisuje on w istocie Sądowi Okręgowemu błąd w zastosowaniu przepisów prawa materialnego w stosunku do własnej wersji zdarzeń, a nie w odniesieniu do ustalonego przez ten Sąd stanu faktycznego. Z niezakwestionowanych w kasacji ustaleń wynika bowiem, iż z dniem 1 lipca 2000 r. zajmowane przez powoda stanowisko głównego księgowego uległo likwidacji i nie istnieje ono w strukturze organizacyjnej pozwanej Spółki. Skoro zatem pracodawca nie miał możliwości dalszego zatrudniania powoda na dotychczasowym stanowisku pracy z uwagi na jego likwidację, przeto istniała przyczyna uzasadniająca wypowiedzenie skarżącemu warunków pracy i płacy, a w konsekwencji przesłanki do zastosowania przepisów ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r.

Nieuzasadniony jest również zarzut naruszenia art. 12 powołanej ustawy, albowiem przepis ten w sprawie o przywrócenie do pracy nie znajduje zastosowania, a stanowi podstawę żądania nawiązania (w okolicznościach w nim określonych) nowego stosunku pracy, niebędącego stosunkiem pracy na poprzednich warunkach. Przepis art. 12 ustawy nakłada na pracodawcę obowiązek ponownego zatrudnienia pracownika, z którym stosunek pracy został rozwiązany z przyczyn określonych w art. 1 ust. 1 ustawy, w razie ponownego zatrudniania pracowników w tej samej grupie zawodowej, jeżeli pracownik zgłosi zamiar powrotu do zakładu pracy w ciągu roku od dnia rozwiązania stosunku pracy. Z przepisu tego wynika, iż pracodawca nie może naruszać prawa pierwszeństwa do ponownego zatrudnienia pracownika zgłaszającego powrót do pracy, co oznacza, że w przypadku zgłoszenia w zakreślonym przez przepis terminie przez uprawnionego pracownika zamiaru powrotu do zakładu pracy, pracodawca będzie zobowiązany do nawiązania z nim stosunku pracy, pomimo wcześniejszego zatrudnienia w tej samej grupie zawodowej pracownika spoza kręgu uprawnionych. Z przepisu art. 12 ustawy nie wynika natomiast dla pracodawcy zakaz zatrudniania przed upływem wskazanego w nim terminu pracowników spoza kręgu uprawnionych, bądź że przed zatrudnieniem osoby spoza tego kręgu musi powiadomić uprawnionych pracowników o zamiarze ponownego zatrudniania w ich grupie zawodowej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2001 r., I PKN 337/00, OSNP 2003 nr 2, poz. 33 oraz z dnia 16 lutego 2005 r., I PK 172/04, OSNP nr 20, poz. 318).

Okoliczność, iż po upływie 10 miesięcy od dokonania powodowi wypowiedzenia warunków pracy i płacy strona pozwana zatrudniła pracownika na stanowisku analityka finansowego w pionie finansowowo-administracyjnym nie świadczy - jak tego chce skarżący - o pozorności likwidacji zajmowanego przez niego stanowiska głównego księgowego, a w konsekwencji przyczyny mającej uzasadniać dokonane wypowiedzenie zmieniające. Z okoliczności tej nie wynika również, aby strona pozwana w dacie dokonywania powodowi wypowiedzenia warunków pracy i płacy miała już potrzebę zatrudnienia pracownika na stanowisku analityka finansowego i winna stanowisko to zaproponować skarżącemu. Powód nie wykazuje przy tym, aby kiedykolwiek zgłosił pracodawcy zamiar podjęcia pracy na stanowisku analityka finansowego, bądź powrotu do zakładu pracy na warunkach określonych w art. 12 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r., od którego to zgłoszenia uzależniona jest realizacja przewidzianego w tym przepisie uprawnienia pracownika i odpowiadającego mu obowiązku pracodawcy.

W konsekwencji nieuzasadniony jest zarzut naruszenia art. 45 k.p., znajdującego poprzez art. 42 k.p. odpowiednie zastosowanie do wypowiedzenia wynikających z umowy warunków pracy i płacy (przy czym z konstrukcji podstawy kasacyjnej można wnosić, iż skarżącemu chodzi o § 1 obu przepisów), skoro bowiem Sąd Okręgowy ustalił, iż dokonane powodowi wypowiedzenie zmieniające było uzasadnione i nie naruszało przepisów o wypowiedzaniu umów o pracę, przeto brak było podstaw do jego zastosowania.

W sytuacji, gdy z dokonanych w sprawie ustaleń wynika, że wyłączną i rzeczywistą przyczyną wypowiedzenia powodowi warunków pracy i płacy była likwidacja zajmowanego przez niego stanowiska pracy, a nie działalność związkowa, bezzasadny jest również zarzut naruszenia art. 12 i 32 Konstytucji RP oraz art. 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych. Powołane przepisy ustawy zasadniczej formułują zasady wolności tworzenia i działania związków zawodowych (art. 12) oraz równości wobec prawa i zakazu dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny (art. 32). Zgodnie z art. 3 ustawy o związkach zawodowych nikt nie może ponosić ujemnych następstw z powodu przynależności do związku zawodowego lub pozostawania poza nim albo wykonywania funkcji związkowej. W szczególności nie może to być warunkiem nawiązania stosunku pracy i pozostawania w zatrudnieniu oraz awansowania pracownika. Przytoczone unormowania, zawierające gwarancje swobód związkowych, nie pozostają w sprzeczności z przepisami prawa pracy zezwalającymi

w sytuacjach w nich określonych na rozwiązywanie stosunków pracy z pracownikami wykonującymi funkcje związkowe, w tym przepisami powołanej wyżej ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r.

Z tych przyczyn kasacja podlega oddaleniu w oparciu o przepis art. 393¹²
k.p.c.

=====